

Zorgzame Buurten

Startforum Woonzorgzone Maldegem – 20/06/2018

Olivia Vanmechelen – Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg

Achtergrond

- Kenniscentrum WWZ
 - Start 2008: hoe / waar ontwikkeling Vlaamse woonzorginitiatieven in Brussel stimuleren?
 - 'stabiliseer het wonen, mobiliseer de zorg'
 - Woonzorgzone
 - Territoriale indeling – 33 zones
 - Conceptueel kader = levensloopbestendige wijk, zorgknooppunt
 - Behoeftenonderzoek 2012 : > nadruk op de buurt
 - Masterplan Woonzorg Brussel
 - Woonzorgzone = territoriaal /planningsinstrument
 - Zorgzame buurt= conceptueel kader
 - Verder uitgebreid
 - Antwerpen - proeftuin AzoB - projecten
 - Vlaanderen:
 - Visietekst buurtgerichte zorg i;s.m; VVSG + leernetwerk
 - Herziening woonzorgdecreet
 - Brussel: rondetafel – buurtgerichte zorg + projectoproep
- => 'Zorgzame Buurt' als actiedomein én beleidsthema

Thuis kunnen blijven
wonen

Zorg krijgen

Uw buurt kennen

Familie en vrienden dichtbij

Naar buiten kunnen komen

Plezier maken

Elkaar steunen

Vervreemding
Wegvallen netwerken
Ontoegankelijkheid
Versnippering
Kwetsbaarheid
Vraag- en handelingsverlegenheid

Gehechtheid
Handelingsbereidheid
Kracht van de buurt
Nabijheid van diensten
Informele en professionele zorg
Zorggarantie en –continuum
=> Welbevinden en QvL

Buurten (terug) in beeld

○ Waarom?

- Perspectief **oudere / persoon met zorg en ondersteuningsnood**: nabijheid / buurt wint aan belang naarmate actieradius door ouderdom, ziekte, fysieke beperkingen...verkleint
- Perspectief **buurt en buurtbewoner**: iedereen betrokken partij, valoriseren van inzet en onbenut potentieel (handelingsverlegenheid)
- Perspectief **samenleving**: buurt als basiseenheid van sociaal weefsel dat ondersteund moet worden in antwoord op vergrijzing en gezinsverdunning
- Perspectief **zorgorganisatie**: meer mensgerichte zorg, samenwerking nodig vanuit holistische benadering
- Perspectief **overheid** : vermaatschappelijking van de zorg als beleidskeuze: zorg in en niet aan de rand van de samenleving, focus op nabijheid , raakvlakken met andere beleidsdomeinen

Zorgzame buurt: wat?

= wijk waar voorwaarden zijn vervuld opdat ouderen en zorgbehoevende in eigen huis of vertrouwde buurt kunnen blijven wonen:

- Aangepaste woningen en woonomgeving
- Continuüm van zorg aanwezig / oproepbaar
- Aandacht voor sociale /welzijnsdimensie

=> Gelijktijdig inzetten op wonen, welzijn en zorg!

'Sombbrero'

WONEN

WONEN

- Aangepaste woning
- Veilige, leeftijdsvriendelijke omgeving
- Variatie aan woonvormen

Continuüm van wonen
PAB / ADL Domotica

"Aangepaste woningen op slimme locaties zijn cruciaal om ouderen de nodige zorg te kunnen bieden"
(Rapport 'vergrijzing op het platteland - 2018)

RESIDENTIEEL

Assistentiewoningen

Kangoeroewonen

Groepswonen

Thuis wonen

THUIS

Woonzorgcentrum

Kortverblijf/crisisopvang

24/24 zorg

Dagverzorgingscentra

Thuiszorg/gezinszorg

Mantelzorg

Lokaal dienstencentrum

Huisarts

Zelfzorg

ZORG

"Van de woonzorgvoorzieningen wordt verwacht dat zij buurtgerichte zorg mee helpen bewerkstelligen of faciliteren." (Voorontwerp woonzorgdecreet - memorie van toelichting 2018)

INTENSIEF

ZORG

- Samenhang informeel - formeel
- Continuüm zorg op maat
- Keuze minst ingrijpende zorg

GEEN

Psychisch welzijn

Activering

Ontmoeting

Winkels

Veilige omgeving

WELZIJN

SOCIAAL NETWERK

"Er is een groot potentieel voor de ontwikkeling van buurtnetwerken bij de senioren" - (Studie KBS bij 60+)

WELZIJN

Komt voor zorg / voorkomt zorg
Beschermen en realiseren grondrechten
Versterken zelf -en samenredzaamheid

Sociale huisvesting
Urbanisme

Urbanisme
Verhuur

Openbaar vervoer

Zorgzoeker
Info-punt

Premies woningaanpassing

REGIONAAL

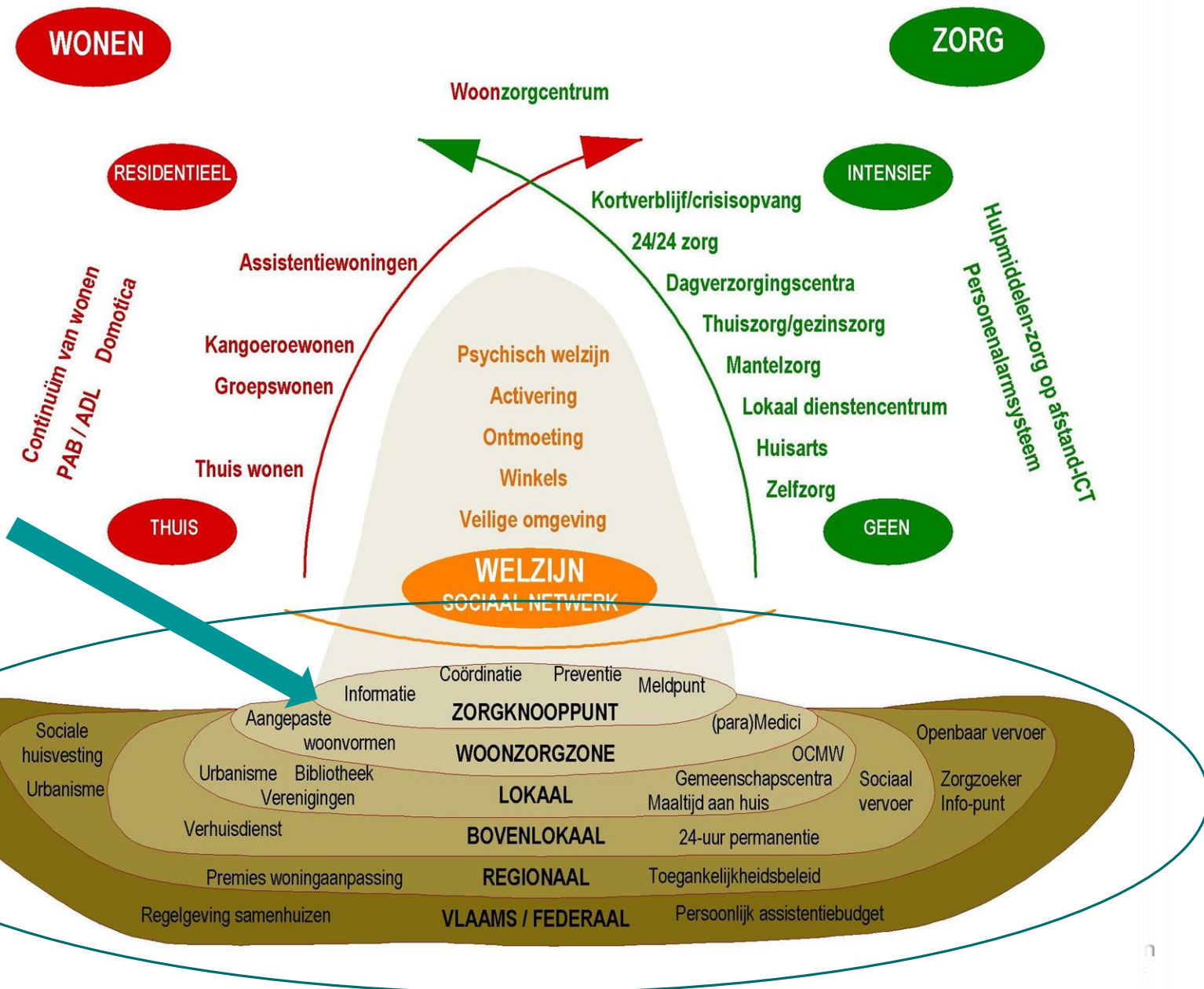
Toegankelijkheidsbeleid

Regelgeving samenhuizen

VLAAMS / FEDERAAL

Persoonlijk assistentiebudget

'Sombrero'

Uitgangspunten

- Integrale benadering wonen, welzijn en zorg
 - Voorwaarden vervuld om comfortabel in vertrouwde omgeving te blijven wonen; sociale en fysieke componenten
- De buurt als meest nabij ervaren leefomgeving
 - Elke buurt is anders; Fysieke samenhang + subjectieve beleving
- Buurten in verandering
 - Stedelijk én landelijk; 'vervreemding' >< 'dragers van oplossingen'
- Contextgebonden
 - Buurtwerk = maatwerk; eigen noden, sterktes en mogelijkheden; geen eenheidsoplossing
- Gedeelde verantwoordelijkheid en bevoegdheid
- Geen afzonderlijke decretale voorziening
 - Gebiedsgericht concept, overtiigt beleidsdomein W&G
 - Woonzorgdecreet = voorzieningendecreet + buurtgerichte opdrachten

Welzijn + Wonen + Zorg

- Sensibilisering/advisering/ondersteuning woningaanpassing
- Betaalbaar en kleinschalig groepswonen
- Samenwerking met sociale huisvesting
- Ingrepen publieke ruimte – toegankelijkheid
- Diensten en voorzieningen in de buurt
- Openstellen infrastructuur – multifunctioneel gebruik
- Mobiliteit bewoners/diensten

- Organiseren detectie en toeleiding
- Organiseren nabijheid: mobiele equipes, antennes, decentralisatie,...
- Inspelen op hiaten in diensten aanbod,
- Multidisciplinaire samenwerking,
- Meldpunt 24/7

- Ontmoeting
- Actieve deelname
- Kracht van de buurt inzetten
- preventie en vroegdetectie
- Garanderen toegang diensten en grondrechten

Componenten Zorgzame wijk

- Buurtanalyse en buurtactieplan
 - cijfers en gegevens
 - beleving en ervaring
 - Impact effecten, noden, opportuniteiten
- Operationeel territorium met leefwereld ouderen als blikveld
 - Buurt = haalbare schaal krachtenbundeling, formeel en informeel
 - Evenwicht schoolgrootte >< kleinschaligheid & nabijheid
- Draagvlak en betrokkenheid: co-creatie
 - Burgers als dragers van oplossingen
 - Ook kwetsbare groepen mee aan het roer
 - Diversiteit aan stakeholders

Componenten zorgzame wijk

- Samenwerking
 - Integrale aanpak en korte lijnen WWZ – Lokaal-Bovenlokaal
 - Gelijkwaardige partners
 - Lokaal sociaal beleid als hefboom
- Procesmatig en duurzaam
 - Omgaan met verschillen in visie, cultuur, werkwijzen en belangen
 - Zoeken naar samenhang, gedragenheid en duurzaamheid
 - Langdurig proces met korte termijnsuccessen... en falen
- Incentives en methodologische ondersteuning
 - Aanreiken gegevens en cijfers voor buurtanalyse (Lokale /provinciale /Vla OH)
 - Aanreiken methodieken en goede praktijken (VI Eerste Lijn)
 - Instrumentarium voor buurtanalyse
 - Pilootprojecten ZZB ism Vlaams Bouwmeester

Voorwaarden

- Betrekken bovenlokale besturen
- Aantoonbaar maken dat risicogroepen worden betrokken
- Nabijheid = relatiegericht, persoonlijk contact, ook digitaal
- Aantoonbaar positief effect / impact / verankering
- Interventie op meerdere terreinen tegelijk
- Gelijkwaardigheid van partners
- Gezamenlijk investeren in een buurt
- Verbindende professionals

Bronnen en inspiratie

- Masterplan Woonzorg Brussel , Kenniscentrum WWZ (2014)
- Visietekst Buurtgerichte zorg, VVSG, VVDC, Kenniscentrum WWZ e.a. (2016)
- Inspiratienota Zorgzame Buurten , minister Vandeuren, werkgroep LDC en Zorgzame Buurt (2017)
- Levenskeuze bij 60+ - KBS
- Studie 'Vergrijzing, wonen en zorg op het platteland' (2018)